

Vårgårda kommun

PLAN

Datum
2023-10-11

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Västerbo förskola
Läsåret 23/24

Styrdokument		Handlingsplan
Beslutsinstans		Rektorer förskola, Vårgårda kommun
Fastställd		2023-10-12
Diarienummer		
Dokumentet gäller för		Västerbo förskola
Dokumentansvarig		Rektor Daniel Hallenrud
Tidpunkt för aktualitetsprövning		Läsåret 23-24

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Vårgårdas kommuns värdegrund	4
2	Vision och mål	4
2.1	Vision	4
2.2	Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla.....	4
3	Främjande arbete	5
4	Kartläggning och nulägesanalys inför nytt läsår	6
4.1	Kartläggning och analys av föregående läsårs arbete mot kränkning, trakasserier och diskriminering	6
5	Förebyggande arbete och mål för läsåret	6
5.1	Mål och konkreta åtgärder	6
5.2	Åtgärder vid kränkande behandling.....	6
6	Ärendegång	8
7	Uppföljning och implementering	8
7.1	Förankringsarbete av denna plan.....	8
7.2	Ansvar.....	9
7.3	Barn- och elevhälsoteam.....	9
8	Våra styrdokument	9
8.1	Diskrimineringslagen	9
8.2	Läroplan för förskolan Lpfö 18.....	10
8.3	Skollagen (2010:800) 6 kap. 1§	10
8.4	Barnkonventionen (2018:1197)	10
9	Begrepp	11
10	Bilagor	12
10.1	Bilaga 1: Stödmaterial vid kartläggning (PDK)	12

1 Inledning

1.1 Vårgårdas kommuns värdegrund

Med respektfullt bemötande, individanpassade lösningar och hög tillgänglighet levererar Vårgårda kommun välfärdstjänster som överträffar förväntningarna. Detta förutsätter kreativitet och ständig utveckling med fokus på resultat.

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla barn och elever i förskola, skola och fritidshem ska ha samma rättigheter – oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation eller sexuell läggning.

Vårgårda kommuns förskolor, skolor och fritidshem tar avstånd från all form av diskriminering och kränkande behandling. Vi som arbetar i Vårgårda kommuns förskolor, skolor och fritidshem tolererar ingen form av kränkande beteende. Så snart någon ur personalen får kännedom om att ett barn eller en elev känner sig kränkt har förskolan och skolan skyldighet att utreda vad som hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

Vår **plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling** är ett stöd som hjälper oss i vår skyldighet att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Forskning visar att systematiskt arbete mot kränkningar har effekt.

2 Vision och mål

2.1 Vision

Vårgårda kommuns förskolor har en gemensam vision ”Alla barn ska lära, utvecklas och trivas tillsammans i förskolan”.

2.2 Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna, och
- ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället (Lpfö 18, s.12).

3 Främjande arbete

Utdrag ur Lika rättigheter i förskolan- ett stöd i förskolans likabehandlingsarbete:

“Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling och respekten för allas lika värde. Främjande arbete utgår från förskolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Arbetet är alltså en del av förskolans fortgående värdegrundsarbete och de främjande insatserna riktar sig till alla barn. Det är viktigt att de olika diskrimineringsgrunderna lyfts fram och behandlas.

Det främjande arbetet ska

- Bedrivs kontinuerligt, systematiskt och målinriktat, samt*
- Integreras i verksamheten och återspeglas i bland annat förhållningssätt, fysisk miljö och pedagogiskt material”*

Det främjande arbetet på förskolan innebär att:

- Pedagogerna bemöter alla på förskolan med respekt och lyhördhet samt verkar dagligen för ett gott samarbete med barnens vårdnadshavare.
- Pedagogerna är närvarande bland barnen, observerar och vägleder deras samspel och stödjer deras sociala utveckling.
- Pedagogerna är uppmärksamma på att alla barn ges samma möjlighet att delta och ha inflytande. Alla barns tankar, idéer och upplevelser ska tas på allvar.
- Förskolan erbjuder miljöer och kost som är anpassade till alla barn oavsett etnicitet, religion, allergi eller funktionsnedsättning.
- Förskolan ska ha ett tillåtande klimat där barn, vårdnadshavare och pedagoger påtalar problem och agerar vid kränkningar.
- Förskolan har ett relationsskapande arbetssätt där vi har en kontinuerlig dialog med barn och pedagoger kring vilket förhållningssätt vi har i mötet med varandra.
- Stötta barnen att hantera konflikter. Finnas nära för att vägleda barnen och följa upp hela processen. Genom närvaro ges barnen verktyg att på sikt hantera konflikten själva.
- Diskutera dilemman för att få en samsyn och möjlighet att reflektera över vårt förhållningssätt i olika situationer.

4 Kartläggning och nulägesanalys inför nytt läsår

4.1 Kartläggning och analys av föregående läsårs arbete mot kränkning, trakasserier och diskriminering

Utvärdering av föregående plan bygger på dokumentation och analys utifrån delområdet Normer och Värden i Lpfö 18, värdegrundsmålet i Reflektion och Planeringsunderlagsdokumentet (ROP) samt pågående målgruppsarbeten vilka innefattar Lärnmiljö, Pedagogiskt ledarskap samt Språk och kommunikation.

Inför varje nytt läsår utvärderas planen och revideringar görs utifrån vad utvärderingen visar. Till hjälp finns enhetens årsplan, där beskrivs årets olika moment och när de ska utföras.

Viktiga moment i nulägesanalysen är kartläggning tillsammans med barnen och i arbetslaget, barnhälsokonferenser, föräldraenkät och utvärdering av föregående läsårs arbete. Se bilaga 1: Kartläggning.

Exempel på kartlägningsarbete:

- Planerade samtal med barnen.
- Trygghetsvandring.
- Barnhälsokonferenser.
- Enkät till vårdnadshavare
- Kartläggning i arbetslaget
- Draftit – dokumentation kring diskriminering och kränkande behandling.

5 Förebyggande arbete och mål för läsåret

Riktade åtgärder - förebyggande arbete läsåret 23-24

Detta arbete syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Arbetet omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer.

5.1 Mål och konkreta åtgärder

Ökad trygghet och lekro genom att:

- Utveckla förskolans lärmiljöer både inom- och utomhus.
- Öka barnens möjlighet till delaktighet och inflytande.
- Dela barnen i mindre grupperingar under delar av dagen.
- Förskolan har ett fokus på att utveckla det pedagogiska ledarskapet.

5.2 Åtgärder vid kränkande behandling

Agerande vid kränkande behandling barn-barn.

De yngsta barnen i förskolan kan inte göra sig skyldiga till kränkande eller diskriminerade handlingar. Förskolans pedagoger har ett fostrans och tillsynsansvar.

Pedagoger ansvarar för att samtala med berörda barn, i syfte att förhindra kränkningar genom att uppmärksamma barnen på händelsen, att tydligt visa att kränkande beteende inte är acceptabelt.

Pedagogen ställer öppna frågor exempel:

- Vad var det som hände?
- Hur tänkte/kände du?
- Hur tror du att den andre kände sig?
- Kunde du ha gjort på ett annat sätt?

Pedagoger ansvarar för att rektor och vårdnadshavare informeras.

Agerande vid kränkande behandling vuxen-barn.

När en vuxen, pedagog eller vårdnadshavare, kränker ett barn måste denna som upptäcker detta agera utan dröjsmål.

Personen ansvarar för att:

- Informera rektor.
- Kontakta och informera vårdnadshavare till barnet som utsatts.

Rektor ansvarar för att:

- Genomföra enskilt samtal med den som utsatt kränkning/diskriminering.
- Utredda, åtgärda och följa upp händelsen.
- Anmäla händelsen i Draftit.
- Rektor anmäler ärendet till utbildningschefen och personalchefen. Berörd person informeras om anmälan.
- Rektor och utbildningschef/personalchef träffar berörd anklagad som erbjuds möjlighet att ta med facklig representant. Om inte den anklagade är fackligt ansluten, kan denne ta med någon annan person.

Agerande vid kränkande behandling vuxen-vuxen.

Personen som har misstanke om att kränkande behandling förekommer ansvarar för att anmäla till rektor och/eller facklig företrädare eller annan person som anmälaren har förtroende för.

Rektor ansvarar för att:

- Göra en bedömning av händelsen snarast.
- Samtala med berörda parter och skyndsamt påbörja utredning.
- Vid behov upprättas en åtgärdsplan.
- Kontakta facklig organisation.
- Företagshälsovård och HR kontaktas vid behov.
- Polis och Arbetsmiljöverket kontaktas vid behov.

6 Ärendegång

- Så snart någon i verksamheten får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt/blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling ska anmälan ske till rektor. Rektor är skyldig att anmäla till huvudman. Ingen värdering ska göras innan anmälan sker till rektor och huvudman.
- Rektor ansvarar för att trakasserier eller annan kränkande behandling skyndsamt utreds.
- Ärendet lämnas över till barnhälsotemet (BHT) för utredning. Ärendet dokumenteras i Draftit.
- Utredning och uppföljning

Dokumentation:

Följande arbetsgång är avsedd att användas som underlag och uppföljning av händelser:

- Vad har hänt?
- Vem har anmält?
- Vilka åtgärder har vidtagits med omedelbar verkan?
- Vad kommer att ske ytterligare? När?
- Berörda som har informerats vid ärendet, Personer? Tidpunkt? På vilket sätt?
- Tid för uppföljning?
- Deltagande vid uppföljning?
- Dokumentation/Arkivering?
- Dokumentation av vem? Datum?

7 Uppföljning och implementering

7.1 Förankringsarbete av denna plan

Personal:

- Förankra i personalgruppen.
- Återkommande punkt på arbetsplatsträffar.
- Uppföljningar och utvärderingar.

Barnen:

- Barnen blir delaktiga genom den dagliga undervisningen.
- Pedagoger formulerar förhållningssätt och ger barnen strategier i det sociala samspelet.

Vårdnadshavare:

- Genomgång på vårdnadshavarmöten, samverkans/föräldraråd, introduktion av nya barn och familjer samt utvecklingssamtal.
- Information på hemsidan www.vargarda.se och på Edlevo.

7.2 Ansvar

Alla som arbetar på förskolan är ansvariga för att upptäcka, utreda, åtgärda och följa upp kränkande behandling.

Enligt socialtjänstlagen 14 kap.1§ är både skolmyndighet och alla anställda hos myndighet, det vill säga personal i förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola, skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

7.3 Barn- och elevhälsoteam

Det finns alltid möjlighet för förskolan att vända sig till barnhälsoteamet för konsultation.

8 Våra styrdokument

8.1 Diskrimineringslagen

Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder (1 kap, 1 §). Dessa benämns ofta som diskrimineringsgrunderna.

Diskrimineringsgrunder:

Direkt diskriminering - att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

Indirekt diskriminering - att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,

Bristande tillgänglighet - att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
- andra omständigheter av betydelse,

Trakasserier - ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

Sexuella trakasserier - ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet, (Diskrimineringslagen kap. 1 §4)

8.2 Läroplan för förskolan Lpfö 18

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för en hållbar utveckling. (Lpfö 18)

8.3 Skollagen (2010:800) 6 kap. 1§

Bestämmelserna i detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

8.4 Barnkonventionen (2018:1197)

Barnkonventionens syfte är att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter.

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. I Sverige ratificerade barnkonventionen utan reservationer 1990. Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen en del av svensk lag.

Barnkonventionens grundprinciper

Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

- Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt.

- Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. När åsikterna beaktas ska man ta hänsyn till barnets ålder och mognad.

9 Begrepp

Kränkande behandling

Den som upplever sig kränkt har alltid tolkningsföreträde. Uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet kan vara:

- fysiska (slag och knuffar)
- verbala (hot, svordomar, könsord och öknamn)
- psykosociala (utfrysning, blickar, alla går när man kommer)
- texter och bilder (lappar, fotografier, sms och mms, msn och meddelanden på olika sociala medier)
- någonting annat som kränker en elevs värdighet.

Trakasserier

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Diskriminering

Diskriminering är när en vuxen i förskolan missgynnar ett barn eller en elev och det har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Diskriminering kan även ske genom förskolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Befogade tillsägelser

Tillrättavisningar från personal inom förskola och skola för att upprätthålla god ordning och miljö är inte kränkande behandling.

10 Bilagor

10.1 Bilaga 1: Stödmaterial vid kartläggning (PDK)

Frågor:

Till barn:

- Hur gör du när du vill leka med någon?
- Hur gör du om du vill vara ifred?
- Hur gör du om någon gör något mot dig som du inte tycker om?
- Hur gör du om du ser att någon är ledsen eller behöver hjälp?

Till arbetslaget:

- Hur syns det att i förskolan att vi välkomnar mångfald och interkulturalitet?
- Hur syns det att förskolan arbetar aktivt mot kränkningar och diskriminering?
- Hur upplever Du/ Ni att vuxna bemöter varandra på förskolan?

Observationsunderlag:

Genomför trygghetsvandring.

Lyssna in barnens tankar och funderingar. Finns det någon plats på förskolan som de upplever otrygg? Uttrycker barnen oro för något? Vad visar barnen intresse för, vad leker de med och i vilka miljöer ger barnen uttryck för trygghet och lekro?

Genomför sociogram

Med vem eller vika leker barnen? Var observanta som pedagoger och identifiera vilka som är med i gruppen och om någon riskerar att hamna utanför. Finns det hierarkisk struktur i leken/ samvaron kring vem som får ta vilken roll i leken? Används strategier för att utesluta något barn från något sammanhang? Förekommer "lekmönster" kopplat till diskrimineringsgrunderna som behöver brytas?